

شاه و جناب آقا

مکاتبات ناصرالدین شاه و میرزا یوسف مستوفی الممالک

حوریه سعیدی

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه: سعیدی، حوریه ۱۳۳۷، گردآورنده
- عنوان و نام پدیدآور: شاه و جناب آقا: مکاتبات ناصرالدین شاه و میرزایوسف مستوفی الممالک / حوریه سعیدی
- مشخصات نشر: نشر تاریخ ایران، ۱۳۸۸
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۸۲-۷۲-۴
- وضعیت فهرست نویسی: فیپا
- یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۱۱]-۱۲۸.
- موضوع: ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۱۳۱۳-۱۲۴۷ق، نامه‌ها
- موضوع: مستوفی الممالک، یوسف، ۱۳۰۳-۱۲۲۷ق، نامه‌ها
- موضوع: نامه‌های فارسی -- قرن ۱۳ق.
- رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ش ۲ ص ۱۳۶۸ / DSR
- رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۷۴۵۰۷۲۷
- شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۸۷۴۰۹

نشر تاریخ ایران (شرکت سهامی خاص)

تهران، خیابان فلسطین، ساختمان ۱۱۰، طبقه سوم، شماره ۳۰۴، تلفن: ۶۶۴۶۳۰۳۰

شاه و جناب آقا

مکاتبات ناصرالدین شاه و میرزایوسف مستوفی الممالک
حوریه سعیدی

- حروفچینی، صفحه‌آرایی و نظارت: نشر تاریخ ایران
- طرح جلد: محمد بنجه لیتوگرافی: پارسیان
- چاپ: ستاره سبز صحافی: جدی
- چاپ اول: ۱۳۸۸ تیراژ: ۱۰۰۰
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۸۲-۷۲-۴ ISBN: 978-964-6082-72-4
- قیمت ۴۰۰۰ تومان
- حق چاپ محفوظ و در اختیار نشر تاریخ ایران است.

تقدیم به مادرم...

آنچه را که انسان‌ها نمی‌توانند به تنهایی حمل کرده و از ورای
زمان و مکان عبور دهند؛ اسناد و مکتوبات و آثار و مدارک تاریخی
می‌توانند.

اسناد قادر هستند که تاریخ بسازند؛ گذشتگان و حوادث
مترتب بر ایشان را بازگو نمایند؛ علت آن واقعات اتفاقیه را که در
گذر زمان ممکن است فراموش شده باشند، یادآور شده و ما را
در قضاوت درباره آنها، به راه یا بیراهه برند.

اسناد اگر به واقع بازگو و تحلیل شوند، قادر هستند که حتی
تاریخ را دوباره بسازند.

چکیده اسناد

۱. سند ۱۲۶۰: عریضه میرزارضای دکتور به مستوفی الممالک در خصوص تعویق رسیدن مواجب وی، درخواست برای نوشتن مواجب او در کتابچه دستورالعمل کاشان یا اصفهان یا فارس. خط مستوفی در حاشیه مبنی بر توصیه به انجام آن و در حاشیه بالا دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر نوشتن مواجب دکتور در دستورالعمل کاشان. ۱
۲. سند ۱۲۶۱: خبر رسیدن عریضه وزیر دفتر در خصوص فوج خرقان و روانه کردن یک نفر لشکرنویس یا سررشته دار برای آنجا و شکایت فوج از اللهیارخان. توصیه رسیدگی به این شکایت و خبر رسیدن دو تلگراف از حسام السلطنه متعلق به صندوق عدالت. در حاشیه دستخط ناصرالدین شاه برای رسیدگی به شکایت.
۳. سند ۱۲۶۲: عریضه (معمدالملک) در خصوص برواتی که به وی داده‌اند که محل آن معلوم نیست و جواب‌های سردرگم میرزا حسین و مباشرین گیلان. دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی در معلوم شدن این حساب.
۴. سند ۱۲۶۳: گزارشی از جلسه مجلس شورای دولتی در خصوص سپردن قشون به افراد و نظرخواهی از ناصرالدین شاه و دستورالعمل ناصرالدین شاه با

دستخط خود در حاشیه صفحه دوم.

۵. سند ۱۲۶۵: گزارش آراء افراد جلسه مجلس شورای دولتی در خصوص تعیین رؤسای قشون و وظائف آنها. در حاشیه انتهای مطلب دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر توصیه هایی به ایشان و تأکید به استقلال امر رؤسا.

۶. سند ۱۲۶۹: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص اختلاف میان مجتهد تبریزی و بیگلریگی تبریز و آدم او و بررسی این مسئله. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.

۷. سند ۱۲۶۴: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه راجع به خیر مرحوم شدن امام جمعه اصفهان و درخواست برای تعیین جانشین وی و معرفی پسر او برای جانشینی. در حاشیه دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر موافقت با این پیشنهاد.

۸. سند ۱۲۶۶: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص تأدیه مبلغی به حاجی رحیم خان خازن الملک برای مخارج صندوقخانه و دستخط ناصرالدین شاه در این باره.

۹. سند ۱۲۶۷: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص عرایض صاحب دیوان و صدور احکام برای وی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.

۱۰. سند ۱۲۶۸: عریضه به ناصرالدین شاه در خصوص مواجب فوج فیروزکوه و عریضه سرتیپ در این باره. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.

۱۱. سند ۱۲۷۰: دستخط ناصرالدین شاه به میرزا جواد مجتهد تبریزی به توسط مستوفی الممالک و در خصوص مسائلی که بین او و کارگزاران تبریز پیش آمده.

۱۲. سند ۱۲۷۱: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص کاغذ دبیر الملک و مطالبی که راجع به او جعل شده. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه و انتقاد از رفتار بد دبیر الملک.

۱۳. سند ۱۲۷۲: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص کاغذ سیف السلطنه جان محمدخان و نیز راجع به رجوع شغل به اعتمادالدوله. دستخط ناصرالدین شاه در این باره.

۱۴. سند ۱۲۷۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص

- عریضه اهالی از سوء سلوک محمدرضای وزیر و دستور رسیدگی به این مسئله.
۱۵. سند ۱۲۷۴: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص بست نشینی محمد باقرخان خوانساری در حضرت عبدالعظیم و درخواست تأمین برای خود و برادرش و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۱۶. سند ۱۲۷۵: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسیدگی به املاک رضاقلی خان مرحوم در کردستان.
۱۷. سند ۱۲۷۶: دستخط ناصرالدین شاه به (مهدعلیا) در خصوص کاغذ فخرالملک و ارجاع کار به او.
۱۸. سند ۱۲۷۷: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه درباره مأموریت قائم مقام در آذربایجان و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۱۹. سند ۱۲۷۸: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص تعیین وضعیت قیمت کاغذ فرامین و بروات و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۲۰. سند ۱۲۷۹: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص کاغذهای میر محمد حسین و صدرالعلماء راجع به مأموریت ابوالفتح خان و دستخط ناصرالدین شاه.
۲۱. سند ۱۲۸۰: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص خرابی بند دو قریه و تخفیف برای اهالی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۲۲. سند ۱۲۸۱: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص درخواست ژنرالی برای امتیاز ساخت راه آهن و شرایط وی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۲۳. سند ۱۲۸۲: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص مأموریت قائم مقام و لزوم تدارک پول و مخارج راه برای وی. دستخط ناصرالدین شاه در تأدیه اخراجات او. [موضوع در ادامه سند ۱۲۷۷]
۲۴. سند ۱۲۸۳: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص تقدیر از دستورالعمل تقسیمات قشونی از جانب وی و درخواست معافیت از خدمت نصرت الدوله و دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر عدم موافقت.
۲۵. سند ۱۲۸۵: صورت مخارجی که به خرج دستورالعمل آذربایجان آمده.

- در حاشیه، دستخط مستوفی الممالک و ناصرالدین شاه در این باره.
۲۶. سند ۱۲۸۷: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص مستمری و دو نفر صبیبه مرحوم محمدحسن خان سرتیپ و دستخط ناصرالدین شاه در این باب.
۲۷. سند ۱۲۸۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص نظم قشون.
۲۸. سند ۱۲۹۰: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص سختی کار بروات دولتی و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۲۹. سند ۱۲۹۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در عدم دخالت خود در بعضی از کارها، عتاب در مورد جسارت مردم و خبر تشکیل شورایی برای رسیدگی به امور.
۳۰. سند ۱۲۹۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص توصیه هایی به وی برای احتراز از اعمال غیر عاقلانه و مطالبی راجع به میرزاعیسی و حساب خواستن از وی و دیگران.
۳۱. سند ۱۲۹۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص عریضه جلوآوران اصطبل به وی. تأکید به رسیدگی به وضع ایشان و بقیه نوکرها. [لحن شاه بسیار عتاب آلود است.]
۳۲. سند ۱۲۹۴: عریضه ملاباجی به ناصرالدین شاه و درخواست اضافه مواجب. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه به مستوفی الممالک در همراهی با او.
۳۳. سند ۱۲۹۵: عریضه [ندمه؟] صندوقدار به ناصرالدین شاه در خصوص عدم کسر از مواجب وی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه به مستوفی الممالک در انجام آن.
۳۴. سند ۱۲۹۶: عریضه مادر یکی از کنیزان [احتمالاً همسران صیغه‌ای] به ناصرالدین شاه در خصوص دادن مبلغ دویست تومان به او به عنوان مواجب و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه به مستوفی الممالک در دادن صد تومان به او.
۳۵. سند ۱۲۹۷: عریضه عبدالحسین منشی احکام نگار به ناصرالدین شاه و درخواست اعطای مواجب مستمر به وی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه مبنی بر موافقت با آن.

۳۶. سند ۱۲۹۸: عریضه میرزازکی به ناصرالدین شاه در خصوص توجه به کار میرزارضای حکیم باشی و تأمین خرج دوی وی که برای اهالی مصرف کرده و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه در انجام آن. [در ارتباط با موضوع سند ۱۲۶۰]

۳۷. سند ۱۲۹۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسید عریضه وی همراه با روزنامه چه شهر و مسئله یاراحمد جاف و نیز مسئله ثبت ورود و خروج اشخاص از دروازه شهر.

۳۸. سند ۱۳۰۰: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسید کاغذ از سیستان از جانب حشمت الملک امیر قائن و مسئله تاج محمد خان و برادرش محمدعلی خان و دستور حبس ایشان.

۳۹. سند ۱۳۰۱: عریضه عفت الدوله به ناصرالدین شاه به توسط مهدعلیا در خصوص اضافه کردن به مواجب وی. دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در رسیدگی به این مسئله.

۴۰. سند ۱۳۰۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص گرفتن نوشتجات دولتی از دبیرالملک با حساب و نمره.

۴۱. سند ۱۳۰۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص معمار بنای آق قلعه و فقره قاسم آباد.

۴۲. سند ۱۳۰۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص بروات و سندهای خرج های قشون و ترتیب مهر کردن آنها.

۴۳. سند ۱۳۰۵: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص آمدن بهلول پاشا به تبریز و واگذاری اواجق به حضرت قلی خان. لزوم آمدن پاشا خان به طهران و رفع غائله.

۴۴. سند ۱۳۰۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص قبول التزام ماکوئی ها و خبر به مؤیدالدوله در این باره.

۴۵. سند ۱۳۰۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص دیدن عمارات دیوانخانه صدراعظمی در نیاوران و نیز تکیه دولتی که منهدم شده و رسیدگی به مصالح آنجا که به فروش برسد.

۴۶. سند ۱۳۱۰: عریضه محمود از اعضای اندرون ناصرالدین شاه در خصوص ترتیب مواجب برای وی.

۴۷. سند ۱۳۱۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تلگراف مجتهد و تأکید به بودن همان حکم قبلی و اطمینان دادن به میرزا قهرمان.
۴۸. سند ۱۳۱۲: عریضه [مستوفی الممالک] به ناصرالدین شاه در خصوص پسرهای یوسف خان هزاره و مواجب آنها و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۴۹. سند ۱۳۱۳: عریضه حاجی شیخعلی به ناصرالدین شاه در خصوص درخواست تأمین خرج روشنایی مرقد مسلم بن عقیل و دستخط ناصرالدین شاه در قبول درخواست او.
۵۰. سند ۱۳۱۴: دستورالعمل ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مواجب سواره‌های چگینی که در دارالخلافه حاضرند و سوارانی که از آذربایجان برای داخل شدن در جزو غلامان، آورده شده‌اند.
۵۱. سند ۱۳۱۵: عریضه کریم سرتیپ به ناصرالدین شاه در خصوص برقراری مواجب برادرش که مرحوم شده در حق پسر خودش. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه مبنی بر موافقت.
۵۲. سند ۱۳۱۶: عریضه به مستوفی الممالک در خصوص اضافه مواجب میرزا اسحق مباشر و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه مبنی بر پرسش از محل آن.
۵۳. سند ۱۳۱۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص لزوم حضور وی در باغ برای [گفتگو] درباره آذربایجان.
۵۴. سند ۱۳۲۳: عریضه محمد حسین صراف در خصوص دادخواهی برای رسیدگی به کارهایش و دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در انجام آن.
۵۵. سند ۱۳۳۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مسئله دبیرالملک و صورت باری که در یک هفته وارد شهر شده و لزوم رسیدگی به آن.
۵۶. سند ۱۳۶۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مواجب امین حضور حاجب الدوله.
۵۷. سند ۱۳۷۰: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مشکلات تغییر صاحب‌دیوان از امورات آذربایجان و از صرافت انداختن نصرت الدوله از رفتن به آذربایجان.
۵۸. سند ۱۳۹۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص

- فرستادن کتابچه امساله آذربایجان و باقی نقد و جنس آن به حضور وی.
- سند ۱۳۹۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک و دستورالعمل رسیدگی به برخی کارهای مالی از جمله وجوه اقساط خزانه و گمرکات، غله انبار دولتی و غیره
۶۰. سند ۱۳۴۳: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص مبلغ پیشکشی شهاب الملک [غلامرضاخان] از عمل چاپارخانه و فروش باغ علی اکبرخانی. دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه.
۶۱. سند ۱۳۴۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مذاکرات وی با فرهاد میرزا برای رفتن به سرحدات و واگذاری مناطقی در آنجاها به او و انتقاد از نحوه تخفیف امساله گیلان.
۶۲. سند ۱۴۴۵: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص تعیین قوام الدوله به عنوان مباشر کلی فقره گمرک و شرایط آن. در حاشیه دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر موافقت.
۶۳. سند ۱۴۴۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک و گله از وی و دیگران از نحوه تحویل گندم به خبازخانه‌ها و تقسیم آن به صورت نادرست و اعزام ساری اصلان برای این مسئله.
۶۴. سند ۱۴۴۷: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص سفر شهرستانک و برگشت از آنجا و به حضور خواستن وی.
۶۵. سند ۱۴۴۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص احضار وی و سپهسالار و امر به تمام کردن حساب کل و جمع و خرج.
۶۶. سند ۱۴۴۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص پرداخت تفاوت عمل گمرکات به وی و لزوم دادن قرض به اعتضادالدوله.
۶۷. سند ۱۴۵۰: عریضه [مستوفی الممالک] به ناصرالدین شاه در خصوص مأموریت وی برای مراقبت از اعتضادالدوله در سفر استرآباد و گله از لحن امین الدوله و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه مبنی بر حمایت از اعمال او.
۶۸. سند ۱۴۵۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مأموریت ساری اصلان برای تحویل گندم به دبیرالملک.
۶۹. سند ۱۴۵۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص فرستادن برات تجارتهی میرزانصراله.

۷۰. سند ۱۴۵۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص دستوراتی برای عمل دارالشورا و وظیفه میرزارحیم امین الملک.
۷۱. سند ۱۴۵۵: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص سپردن حکومت کردستان به معتمدالدوله.
۷۲. سند ۱۴۵۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص اتمام محاسبات میرزاتقی خان تا مراجعت از شکار.
۷۳. سند ۱۴۵۷: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسیدگی به دخل و خرج آذربایجان.
۷۴. سند ۱۴۵۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تأیید فکر وی درباره قراولخانه‌های شهر.
۷۵. سند ۱۴۵۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسیدگی به عمل کاغذ و مقدار و قیمت آن.
۷۶. سند ۱۴۶۰: دستخط فرمان ناصرالدین شاه برای مستوفی الممالک جهت سپردن نظم دارالخلافه به وی.
۷۷. سند ۱۴۶۱: دستخط فرمان ناصرالدین شاه برای مستوفی الممالک و سپردن حکومت عراق [عجم] به او.
۷۸. سند ۱۴۶۲: فرمان ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مراقبت از احوال کشیکچی باشی.
۷۹. سند ۱۴۶۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسیدگی به حساب خرج مهمانی اعتمادالسلطنه.
۸۰. سند ۱۴۶۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تعیین مستمری چند نفر.
۸۱. سند ۱۴۶۵: دستور ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک مبنی بر تأیید عمل وی در خصوص تقسیم ایل زرگر به دهات خالصه.
۸۲. سند ۱۴۶۷: فرمان ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مواظبت از کارهایی که به نایب السلطنه رجوع می‌شود. و احضار حاجی اللهیار خان از نهاوند و ملایر.
۸۳. سند ۱۴۶۸: عریضه به ناصرالدین شاه در خصوص ارسال ملفوفه اعطای باغ شمال به ولیعهد جهت صحنه مبارک و درخواست پول برای برگشت

- ولیعهد به تبریز و دستخط ناصرالدین شاه در این باره.
۸۴. سند ۱۴۶۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص نزاع خوانین لرستان و لزوم دادن احکام سخت به ایشان.
۸۵. سند ۱۴۷۰: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص وضع شهاب الملک در حکومت کرمان و لزوم تغییر وی و جانشینی نصرت الدوله.
۸۶. سند ۱۴۷۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص فوج طهران و مسئله فراولی شهر و سرکردگی فوج طهران.
۸۷. سند ۱۴۷۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص احضار امام جمعه اصفهان به طهران.
۸۸. سند ۱۴۷۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تعیین ۴ فوج فراول طهران خارج از ابوابجمعی سردار و لزوم توجه به وی.
۸۹. سند ۱۴۷۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص لزوم حاضر کردن بعضی اشخاص و رساندن فرمایشات به ایشان درباره ایالت فارس و بوشهر.
۹۰. سند ۱۴۷۵: گزارش مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص راه افتادن تلگراف تبریز و تلگراف به صاحب دیوان و دستخط ناصرالدین شاه در این باره.
۹۱. سند ۱۴۷۶: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص مواجب و جیره دویست نفر مهاجر و متفرقه سواره نظام و دستخط ناصرالدین شاه در تأیید این کار.
۹۲. سند ۱۵۵۰۱: دستخط ناصرالدین شاه به [مستوفی] درباره اردوی گرگان.
۹۳. سند ۱۵۵۰۲: درخواست به شاه برای ملبوس نظامی و هزینه دوخت آن و دستخط شاه در این باره.
۹۴. سند ۱۵۵۰۳: دستخط ناصرالدین شاه برای رسیدگی به حساب های قهوه چی و مواجب غلامان.
۹۵. سند ۱۵۵۰۴: دستخط ناصرالدین شاه در مورد تفنگدارهای استرآباد.
۹۶. سند ۱۵۵۰۵: دستخط ناصرالدین شاه درباره راه بلوچستان و اظهارات شهاب الملک.

۹۷. سند ۱۵۵۰۶: دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر ارسال نوشته‌های حیدرقلی خان برای مستوفی الممالک.

۹۸. سند ۱۵۵۰۷: دستخط ناصرالدین شاه درباره سرتیپی سلطان حمید میرزا.

۹۹. سند ۱۵۵۰۸: دستخط ناصرالدین شاه درباره ثلث ماترک میرزاییک.

۱۰۰. سند ۱۵۵۰۹: دستخط ناصرالدین شاه درباره تنخواه جیره استراباد.

۱۰۱. سند ۱۵۵۱۰: عریضه به ناصرالدین شاه درباره محاسبه میرزاقهرمان و دستخط جوابیه شاه.

۱۰۲. سند ۱۵۵۱۱: عریضه به ناصرالدین شاه در مورد طلب افواج قزوین که نصرت‌الدوله فرستاده و دستخط ناصرالدین شاه در این باره.

۱۰۳. سند ۱۵۵۱۲: عریضه به ناصرالدین شاه در مورد مطلب ولیعهد درباره مقرری و دستخط شاه در این باره.

۱۰۴. سند ۱۵۵۱۳: عریضه به ناصرالدین شاه برای مواجب و دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی در این باره.

۱۰۵. سند ۱۵۵۱۴: عریضه به ناصرالدین شاه برای مواجب و دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی در این باره.

۱۰۶. سند ۱۵۵۱۵: اسامی چند نفر از فارغ التحصیلان اروپا و تعیین مواجب آنها با دستخط ناصرالدین شاه.

۱۰۷. سند ۱۶۰۰۰: عریضه به ناصرالدین شاه از طرف نصراله غلام معتمدالملک برای مواجب خود و دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره انجام آن.

۱۰۸. سند ۱۶۰۰۱: عریضه زوجه ملک الکتاب در خصوص درخواست مستمری. دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در انجام آن [سند رفته گی جوهر دارد]

۱۰۹. سند ۱۶۰۰۲: عریضه صبیبه مرحوم ملک قاسم میرزای افغان برای درخواست مستمری و دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در پرداخت آن.

۱۱۰. سند ۱۶۰۰۳: عریضه اهالی اصفهان در خصوص شکایت از میرزاحسین باقرخانی پیشکار اصفهان و دستخط ناصرالدین شاه به

مستوفی الممالک در رسیدگی به این مسئله [سند خوردگی و رفته گی جوهر دارد]

۱۱۱. سند ۱۶۰۰۴: دستخط ناصرالدین شاه خطاب به مستوفی الممالک و سپهسالار در خصوص بعضی از مسائل از جمله مسئله فارس و تعهدات دیوانی آنها.

۱۱۲. سند ۱۶۰۰۵: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تعمیرات چاپارخانه‌ها.
۱۱۳. سند ۱۶۰۰۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک راجع به مالیات گیلان.

۱۱۴. سند ۱۶۰۰۷: عریضه [پیشکار ولیعهد] به ناصرالدین شاه برای اضافه دریافت مخارج و جواب ناصرالدین شاه در حاشیه بالا.

۱۱۵. سند ۱۶۰۰۸: دستخط ناصرالدین شاه در مورد میرزا جواد مجتهد تبریزی و ورود وی به تهران.

۱۱۶. سند ۱۶۰۰۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره تخفیف ملایر.

۱۱۷. سند ۱۶۰۱۰: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک، برخی توصیه‌ها به او و تقدیر از وی.

۱۱۸. سند ۱۶۰۱۱: دستورالعمل ناصرالدین شاه برای مستوفی الممالک درباره مطالب نصرت الدوله و عرضه مؤیدالدوله [مهر دایره‌ای با نشان تاج در بالا و اطراف حاشیه گل با سجع یا ناصر به صورت متقارن]

۱۱۹. سند ۱۶۰۱۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره احضار حسام السلطنه به تهران.

۱۲۰. سند ۱۶۰۱۳: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه درباره مجتهد تبریزی و دستخط ناصرالدین شاه در جواب.

۱۲۱. سند ۱۶۰۱۴: عریضه [مستوفی الممالک] به ناصرالدین شاه در خصوص مخارج ولیعهد و درخواست اضافه شدن دریافتی او. جواب ناصرالدین شاه در حاشیه.

۱۲۲. سند ۱۶۰۱۵: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در مورد عریضه اهالی اصطبل خاصه و خواسته‌های ایشان.

۱۲۳. سند ۱۶۰۱۶: دستخط مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه درباره عریضه میرزا جواد مجتهد و دستخط ناصرالدین شاه در جواب.
۱۲۴. سند ۱۶۰۱۷: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص عرایض مؤیدالدوله و باقی میرزا قهرمان.
۱۲۵. سند ۱۶۰۱۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص عرایض وی و وزارت خارجه و جواب های او به آنها.
۱۲۶. سند ۱۶۰۱۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص تلگراف صاحب دیوان و حرکت میرزا جواد مجتهد تبریزی.
۱۲۷. سند ۱۶۰۲۰: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه درباره تلگراف صاحب دیوان و دستخط ناصرالدین شاه در جواب.
۱۲۸. سند ۱۶۰۲۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص طلب های مادر عزالدوله و عفت الدوله.
۱۲۹. سند ۱۶۰۲۲: دستخط مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه درباره راه آهن تهران به حضرت عبدالعظیم و نیز ساختن راه گیلان به تهران و دستخط ناصرالدین شاه در جواب.
۱۳۰. سند ۱۶۰۲۳: دستخط مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص خرقان و بعضی تلگرافات به ظل السلطان و دستخط ناصرالدین شاه در رضایت از اعمال وی.
۱۳۱. سند ۱۶۰۲۴: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص جسارت روس ها در مرز شمالی و لزوم آماده شدن اردوی مرو.
۱۳۲. سند ۱۶۰۲۵: دستخط مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص نوشتجات ولیعهد و درخواست های او و دستخط ناصرالدین شاه در جواب.
۱۳۳. سند ۱۶۰۲۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره شورش علمای کربلا و وضعیت میرزا بزرگ خان.
۱۳۴. سند ۱۶۰۲۷: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره حسام السلطنه.
۱۳۵. سند ۱۶۰۲۸: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص رسیدگی به قورخانه.

۱۳۶. سند ۱۶۰۲۹: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره عریضه از عربستان و لزوم پرس و جو درباره آن.
۱۳۷. سند ۱۶۰۳۰: دستخط [مؤیدالدوله] به مستوفی الممالک درباره عمل مالیات و سرباز و دستخط ناصرالدین شاه در حاشیه بالا خطاب به مستوفی الممالک درباره آن.
۱۳۸. سند ۱۶۰۳۱: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص مطالب نصرت الدوله درباره افواج قزوین.
۱۳۹. سند ۱۶۰۳۲: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص علاءالدوله و لزوم حمایت از او.
۱۴۰. سند ۱۶۰۳۳: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص قدردانی از زحمات وی و مسئله کتابچه‌های خراسان و گیلان و خمسه.
۱۴۱. سند ۱۶۰۳۴: دستخط ناصرالدین شاه [با کاغذ نشان دار: با نشان تاج و اطراف آن با حاشیه گل و بوته و عبارت یا ناصر به صورت قرینه و مهر ساده چهارگوش با کلاه و سجع: الملک لله السلطان ابن السلطان ناصرالدین شاه قاجار] خطاب به مستوفی الممالک در خصوص التفات به ابراهیم میرزا و لزوم گرفتار کردن آقاخان سرهنگ.
۱۴۲. سند ۱۶۰۳۵: عریضه مستوفی الممالک به ناصرالدین شاه در خصوص افواج کرمانشاه و کردستان و نظرات ظل السلطان و نایب السلطنه و دستخط ناصرالدین شاه به او در اجرای اوامر.
۱۴۳. سند ۱۶۰۳۶: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک در خصوص درخواست نصرت الدوله برای کرمان و نیز عرض شهاب الملک. (سند در شرایط ناخوانا قرار دارد به سبب رفتگی خطوط و کهنگی و از هم گسیختگی کاغذ)
۱۴۴. سند ۱۶۰۳۷: دستخط ناصرالدین شاه به مستوفی الممالک درباره کتاب سفرنامه مکه معتمدالدوله و لزوم جمع کردن آن.